

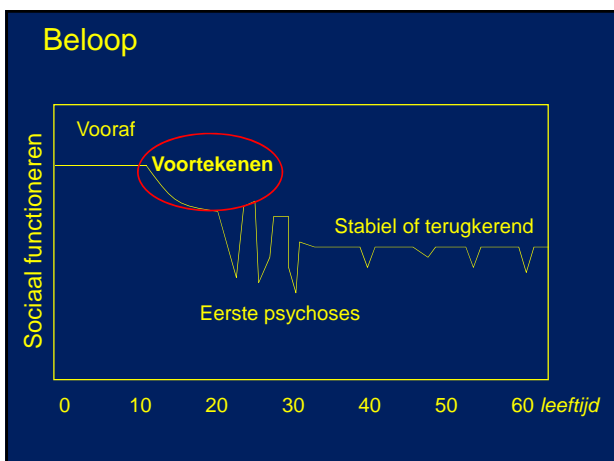
Vroegdetectie van
Psychose Risico
 nu ook in Groningen!

Frank van Es, psychiater

ZIE: www.headspace.org.au

ZIE: www.headspace.org.au

ZIE: www.headspace.org.au

Methoden van toeleiding

Huidige praktijk:

- Psychosen soms moeilijk en laat herkend?
- Vaak vals alarm?

Plan:

Ervaringenlijst PQ-16 bij alle nieuwe aanmeldingen!

Doelstelling bij Ultra High Risk

- verlichting van symptomen
- school of werk
- sociale contacten
- kortere duur van onbehandelde psychose
- aantal eerste psychosen van 25% naar 10%

Vroegdetectie

Voor patiënten in 2^e lijns GGZ:

1. leeftijd van 14 tot 35 jaar
2. verminderd niveau van sociaal functioneren
3. aanhoudend bijzondere ervaringen

De Ervarenlijst: 16 vragen

1. Ik voel me ongeïnteresseerd in de dingen die ik vroeger leuk vond.
2. Ik schijn vaak gebeurtenissen te beleven precies zoals die eerder gebeurd zijn (déjà vu).
3. Ik ruik of proef soms dingen die anderen niet kunnen ruiken of proeven.
4. Ik hoor vaak ongewone geluiden zoals gebonk, geïk, gesis, geklap of gerinkel in mijn oren.
5. Ik haal wel eens door elkaar of iets dat ik heb meegemaakt echt was of fantasie.
6. Wanneer ik iemand aankijk, of mijzelf in de spiegel bekijk, heb ik het gezicht vlak voor mijn ogen zien
7. Ik raak buitengewoon ongerust als ik mensen voor het eerst ontmoet.
8. Ik heb dingen gezien die andere mensen blijkbaar niet kunnen zien.
9. Mijn gedachten zijn soms zo sterk dat ik ze bijna kan horen.
11. Soms heb ik het gevoel gehad dat ik niet de baas was over mijn eigen ideeën of gedachten.
12. Soms voel ik me plotseling afgeleid door geluiden van veraf, die ik gewoonlijk niet bemerk.
13. Ik heb dingen gehoord die andere mensen niet horen zoals stemmen van fluisterende of pratende mensen.
14. Ik heb vaak het gevoel dat anderen mij kwaad willen doen.
15. Ik heb het gevoel gehad dat er een of andere persoon of kracht om mij heen is, ook al kon ik niemand zien.
16. Ik heb het gevoel dat sommige delen van mijn lichaam op een of andere manier veranderd zijn of dat delen van mijn lichaam anders werken dan voorheen.

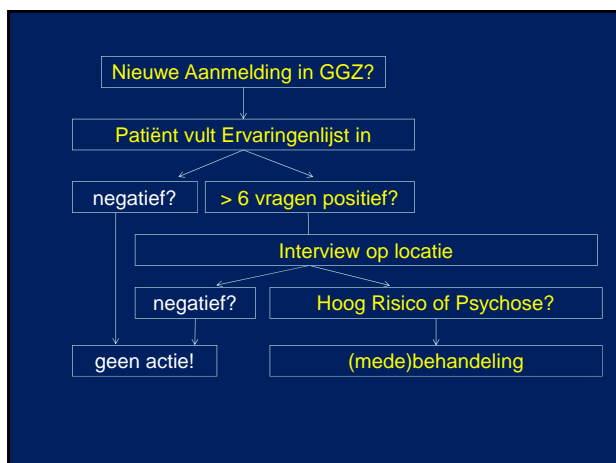
De Ervarenlijst Werkt!

Schizophrenia Bulletin
doi:10.1093/schbul/sb068

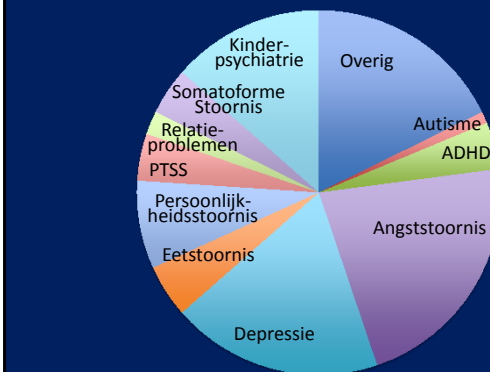
The Validity of the 16-Item Version of the Prodromal Questionnaire (PQ-16) to Screen for Ultra High Risk of Developing Psychosis in the General Help-Seeking Population

Helga K. Ising¹, Wim Veling², Rachel L. Loewy², Marleen W. Rietveld¹, Judith Rietdijk³, Sara Dragt⁴, Rianne M. C. Klaassen², Dorien H. Nieman⁴, Lex Wunderink⁵, Don H. Lüszen⁴, and Mark van der Gaag^{1,3}

¹Department of Psychiatry, Parnassia Psychiatric Institute, Prinsengracht 63-65, 2512 EX, The Hague, The Netherlands; ²Department of Psychiatry, University of California at San Francisco, San Francisco, CA; ³VU University and EMGO+ Institute for Health and Care Research, Amsterdam, The Netherlands; ⁴Department of Psychiatry, Academic Medical Center, Amsterdam, The Netherlands; ⁵Department of Children and Adolescent Care, GGZ Rivierduinen, Leiden, The Netherlands; ⁶Department of Education and Research, GGZ Friesland, Leeuwarden, The Netherlands

Herkomst in Parnassia Den Haag

Behandeling

- Doelen:
    - Verminderen van lijdensdruk onder buitengewone en opmerkelijke ervaringen
    - Verkleinen van risico op ontwikkelen van ernstig psychische klachten
- ... voor patiënten zonder psychotische stoornis,
... op afdeling waar al wordt behandeld.

Van der Gaag, Staring, Van den Berg en Baas, 2013

Normaliseren

in algemene bevolking:

- 14% Ik zie dingen die anderen niet kunnen zien
- 12% Ik word bespionneerd
- 8% Ik word achtervolgd
- 5% Mensen proberen me kwaad te doen

Nadenken over bijzondere ervaringen

- geen haastige besluiten nemen
- toeval bestaat
- pas op voor kokervisie
- weeg kansen af

ZIE: [youtube.com: Gedachten Uitpluizen](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Van der Gaag, Staring, Van den Berg en Baas, 2013

Behandeladvies

Bedankt voor uw aandacht!

